

СТОЯН Ц. ДАСКАЛОВ
ВЪЛЧАН

chitanka.info

Съседите ни Яневи имаха всякакви овошки и като узреха случаини минувачи ги обираха. Затова тая пролет си доведоха куче. Още когато подаде глава из бялата „Волга“, се разбра породата му — вълча. То вирна уши, нахълта задъхано в празния тревясал двор и като дърпаше верижката, повлече и стопанина след себе си. Едва тримесечно, а имаше страшна сила и господарски се налагаше. Казаха, че някакъв полковник от техния край им го е подарил, а те бяха откъм границата. И кучето, може да се каже, имаше граничарски произход. Друго ние не знаехме за него. Викаха му Вълчан и биографията му за нас започна откакто Яневи го оставиха на вилата си и заминаха за града. Дворът им беше ограден с бодлива тел и Вълчан не можеше да излезе от никъде. Ние виждахме как клечи самотен и страда. Сновеше из двора, ровеше, душеше всяко местенце, за да намери пролука и щом го боцнеше телта, дръпваше се и обикаляше къщата, недовършена още, покрита, но неизмазана отвътре и отвън. Яневи работеха — и мъжът, и жената — бяха заети през седмицата и идваха в събота към обед, за да прекарат неделята и рано в понеделник да оставят кучето само. Интересно куче! Не понасяше самотата, а пък си кротуваше. Ако е друго, ще пищи, та квартала ще процепи, но Вълчан се мушеше из треволяците, местеше се от сянка на сянка под дърветата, нюшкаше по прага, търсеше следи от човек, вмъкнал се неусетно през някоя от вратите на двуетажната многостайна вила. И домакините бяха странни като кучето си, сякаш бяха намерили пазач да им прилича по прав. Те нямаха време да общуват с нас — единствените съседи. Нищо лошо никога не бяхме си казали, но и нищо не правехме да се сближим. Идваха за малко, искаха много работи да свършат, все майстори им дохождаха и те работеха с тях. Не ставаше нужда да търсим помощ един от друг. Къщурката, в която живеехме временно лете, забутана между дърветата, не правеше никому впечатление и не привличаше и тях. Телената ограда ни делеше и отчуждаваше. Какво става у тях и какво у нас, не се интересувахме. Ние бяхме заети, сутрин излизахме на работа и вечер се връщахме. Но откакто дойде това куче, ние се разтревожихме. Все пак живо същество, душица, макар и кучешка. Забелязахме, че то и не хапва храната, която му оставяха. Лочеше вода изпод църквата чешма, обкована с дъски, дъхтеше под овошките и като че ли плачеше, тихо, без глас. Струваше ни се, че тъжи за границата, за войниците, за дневните и нощни учения. Но кучето

посърна. Изчезваше и пак се появяваше с клепнали уши, нещо необичайно за неговата порода. При дъжд то побягваше под навеса и си мислехме, че просто там някъде ще умре. Когато Яневи дойдоха на третия ден, за да видят какво е станало с пазача им, те дълго се лутаха из двора, докато го открият. Вълчан се беше изопнал в изоставения покрит с мушама курник като в застава и не лавна, едва го избутаха. Изплезил език, с хълтнали хълбоци, той се люлееше на тънките си крака, отпуснал глава, набоден с клечки и бурени, неузнаваем. Като че беше преследвал враг.

— Що не ядеш бе, Вълчо! — скара му се Яnev.

— Аз ти казах, че постна манджа няма да яде. Щом е от вълча порода, то си е хищник и трябва да му даваме месо.

— Дай му салам!

Янева измъкна от торбата увития салам, отряза две-три парчета и му ги хвърли. Кучето ги подуши, но не хапна.

— Кучето си боледува, съвсем естествено е, то е като дете, щом го отделиш от близките и му смениш мястото, страда. Я да е на границата.

— Я ти се обади на Шишко и го питай какво да му даваме да яде. Това куче ще умре.

Яnev изтича до кабината край шосето и скоро се върна.

— Ще му забъркваш яденето с царевично брашно.

— Че това да не е прасе!

— Така е свикнало. Има месо, няма, царевично брашно трябва да има! — накладе той огън сред двора и на два камъка в една тенджера взе да бърка брашно. Но нали не ни беше работа, не можехме да им даваме съвети. Ако те ни смятаха за добри съседи, щяха да помолят: „Борисе, наглеждай кучето, моля ти се!“ Но те го оставиха може би нарочно да свиква със самотата, без грижи на човек. Не им знаят съображенията, ала и сега, когато видяха, че кучето е зле, не се обърнаха към нас. Но въпреки че забъркаха и кукурузено брашно, кучето не кусна от специалитета им. Просто не му се ядеше.

— Това куче е болно, да го водим на лекар.

— Ще му мине, не го глези! — кораеше се Яnev, упорит трънчанин.

Ала и жена му, упорита кюстендилка, си знаеше своето. И мляко му дава, и супа, и борш с кокали, но то само си наквасваше муцуната и

я отриваше в тревата като в салфетка. Повече го привличаха кокалите, но сякаш зъбите го боляха от бездействие, та не му се щеше да ги троши. Само ги овъргалваше с език и ги оставяше в копанката, където събираха мухите. Яnev повишаваше гласа си, жена му замълчаваше, па току се сопваше. Почваха да се боричкат гласовете им, скарваха се, вдигаха връява — все заради Вълчан.

— Ти ще му оставиш това, което казват хората, бъркано с царевично брашно. Па ако ще, да пукне.

Жената нямаше какво друго и да направи, защото кучето и сиренцето, което бяха оставили, не хапна. Заминаха си Яневи разтревожени, но с надеждата, че пазачът им ще стъпи на крака. Пак не казаха: „Наглеждайте кучето“. Особени хора и двамата. Искат да го научат на самота и недружелюбност към съседите, да направят от него истински пазач, който само тях да познава и признава. Така си обяснявахме ние поведението им.

Дойдоха чак в събота и докараха върху покрива на колата една колиба, скована от стари дъски. Яnev я внесе и я постави недалеч от чешмата, под голямата топола, като караулка, на височкото, отдето се виждаха добре и четирите граници на двора. Явно, той добре бе пресметнал задачата на пазача. Ала кучето не искаше да влезе в караулката. То бе изринало с лапите си из копанката всичкото бъркане и изяло само месцето. Яnev го дърпаše, замалко да откъсне шията му, но то се запъваше на краката си и теглеше назад. Идеше ми да му подвикна: „Остави го бе, съседе, то само ще си влезе!“ Жена му буташе кучето, но не можаха да го вкарат. Най-после жената излезе подосетлива:

— То самичко няма да влезе, ами я ти влез и то по тебе!

Мъжът се сниши, пролази кучешки и го задърпа. Кучето като видя себеподобно четвероного, се поколеба, надникна и се мушна. Яnev внимателно се измъкна и с огорчение въздъхна, като видя как се смеем.

— На псета заприличахме...

И пак заговориха с какво да го хранят.

— Пак от специалитета ще му даваш.

Докато бяха в събота и неделя, Вълчан чувствуваше хора около себе си, отпускаше се и похапваше някоя мръвка и друга. Но не можеше да се съзвземе.

— А бе я да му ударим една инжекция, че да се окопити!

— Остава и лимони да му даваш! — сопваше се Янев на жена си.

— Не си ли чувала за кучешката душа?

— Чувала съм за заешката.

— Ама кучешката от вълча порода знаеш ли, че е по-издръжлива от човешката!

— Ще видим дали ще го намерим живо до другата неделя.

Събраха се децата, гостите им и всеки предлагаше по нещо, хвърляха му шоколадови бонбони, фастъчки, плодове, айран му даваха против жегата — умориха го от грижи.

Когато дойдоха следния път, Яневи още от портата завикаха: „Вълчан, Вълчан!“ Но кучето не се обади. — „Вълчане, Вълчане!“ — екна дворът, но никой не им отговори.

— Умряло е! Аз ти казах, ама ти с твоя инат... — взе да мърмори Янева и първа се втурна към кучешката колиба.

Намериха го да лежи по гръб — дъхти от жега и си върти главата.

— Душица! — рече Янева разнежена, а мъжът ѝ със задоволство добави:

— Видя ли, че си е изяло яденето! Щом го научихме да яде, другото е лесно.

— Е, изяло е месото, дето му сварих и dadoх скришно от тебе. А твоят качамак си седи.

— Ще яде и качамак, и печени киселици. Ти само не го глези. Ние от Вълчан трябва да направим верен пазач.

— Ами какъв пазач ще стане, като не може да лае. Е, на, викахме, викахме, а той мълчи!

— Ще пролае! Враг да се яви само!

Тоя почивен ден Яневи вече посветиха на ново обучение: лаене! Янев изгони кучето от къщурката с мъка, но то не пролая. Плясна го с кайшката, дано изръмжи, но то само засука задница и отскочи.

— Ох, ох! — изпъшка стопанката. — Какъв пазач и разузнавач ще стане това куче! Тебе са те изльгали. Това не е никакво граничарско куче, никаква вълча порода.

— Вълча е! Не видиш ли как остри уши. И хищната му муцуна виж!

— Виждам, че нищо не излиза от тая муцуна. Трябва да вие, а то се свива, като мухльо, мижитурка...

— Лавни бре, Вълчо, та я опровергай!

Но Вълчан, навел глава, души и не слуша.

— Това куче е нямо.

— Неми кучета няма. Неми хора има...

— Е, тогава е глухчо, като и името си не може да научи.

— Ще го научи и хоро ще играе!

Кучето клечеше между тях.

— Bay! — подканяше го стопанката, застанала умолително пред него.

— Ay, ay! — ръмжеше Янев изотзад.

Кучето гледаше някъде към телената мрежа.

Като че чува далечни войнишки тръби.

— Ay, бре! — сопваше му се домакинята.

— Ще лавнеш ли ти бе, или не? — цапна го с една пръчка Янева.

Кучето мълчаливо тракна зъби и отскочи, без дори да изпищи от болка.

— Аaa, видя ли, заболя го! Сега ще пролае — затича се Янев, а жена му съска кучето.

— Ха, Вълчо, а, а, а! Враг, Вълчане, дръж!

Но кучето не го погна с лай. Стоеше насторани, подвило опашка и сякаш му се чудеше на ума.

— Ама че тъпак! — върна се ядосан Янев. Какъв метод да приложи, за да пролае кучето му? Книги по тоя въпрос не можеше да намери. Отиде до кабината край шосето и се обади на Шишко, върна се и каза на жена си сопнато:

— Само ме правиш на смях! Какво искаш от едно тримесечно дете, да пее арии ли? Като му дойде времето, ще надуе баса, та квартала няма да може да спи. Така ми каза Шишко.

— Е, все пак не сме чули гласа му. И бебето пищи, реве, та се дере, а това мълчи! Немчо! Немтур ниедин!

Седнаха тъжни и замислени. Нямаше защо да питат повече хората, за да станат още по-смешни. Трябваше сами да измислят нещо. Другата неделя децата погнаха кучето, играха с него, лаеха те на най-различни гласове, цял ден цепеха ширината като кучешка сюрия, но Вълчан не взе участие.

— Да не страда от фарингит?

— Кучетата не боледуват от такива човешки гърлени болести. Ти им преписваш и твоите!

— Аа, виждал съм, че кучета кашлят.

— Когато се задавят с кокал.

— Имат си и те кучешки синузит и бронхит.

Тревогата по лаенето на Вълчан запълни и тия два почивни дни. Най-после Яnev бе обзет от никакво прозрение:

— Сега ще пролае! — рече той усмихнат на жена си, както седеше замислен неделя вечер сред двора. — Я донеси от мазето звънците!

Той събираще звънци, всякакви овчи звънци, от най-малките, дзъркалчетата, до най-големите — имаше дори и кравешки хлопатари. Жената изнесе на един прът надяната сбирката му и той закрепи тая звънкарница между клоните. И почна да бие едно подир друго звънците, като че изкарва нотната стълбица от долно „до“ до горно и обратно. Биеше той и гледаше към кучето усмихнат, сякаш то ще скочи, ще тръгне като подир стадо, изкарано на паша и ще провие. Но то дори и уста не отвори — лениво си лежеше и сякаш им се чудеше защо го беспокоят.

— Това куче е изрод! Обикновено шопско куче да беше, щеше да пролае при тая тревога!

— Не може да не пролае! Удряй ти сега, че аз се изморих! — разпореждаше Яnev и жена му го сменяваше.

Хората наизскачаха да видят какво става. Като че стадо овци се спускаше от планината и пълнеше двора на Яnev.

— Бий, това ще му напомни за стада. Нали е смес от овчарка и вълк!

— А бе, как ще му напомни за стадо и звънци, като то е на три месеца и въобще ни стада е виждало, ни звънци е чувало.

— Тръскай по-силно ти, ей така, всичките звънци да загърмят, особено тия, медниците, те най действуват... — разлюя Яnev с все сила лоста и звънците задрънчаха. — То може да не е виждало стада и слушало звънци, ама си носи в кръвта и мириса на стадо, и звуците. То по инстинкт усеща... Виж, виж как научули уши!

Вълчан обаче помръдваше уши от досада и като не можеше да понася повече тая звънкарница, стана бавно и с провлечена опашка се

мушна в колибата си.

— Брее, ама па диво куче! — изруга Янев и се отказа от понататъшното безплодно обучение.

Следващата неделя Яневи дойдоха, основно проучили въпроса за лаенето. Доведоха с бялата „Волга“ и един професор, който внимателно се запозна с кучето и каза, че няма никакви органически дефекти, но породата му е такава, мълчалива. Имало кучета, които много лаят, вдигат врява, викат помощ и без да има пакостници. А други пък си кротуват. Спотайват се някъде скрити и се спускат без да лавнат, изотзад, вбиват вълчите си зъби право в месото, събарят разбойника, ръфат го и го оставят безпомощен. Целият ден професорът им разправя за разните видове кучета.

Разбрали вече на какво куче са попаднали, Яневи решиха да започнат обучението на Вълчан в омраза към враговете. Те опънаха една гладка, дълга тел между двете дървета, вързаха го с дълъг синджир, толкова дълъг, че да може да си влеза и излеза от колибата, и го гонеха от единия край до другия. Синджирът дрънчеше, Вълчан търчеше, търчаха и те, Яневи, до изпотяване и задъхване. И чак тогава го оставяха. След почивка пак започваха тренировката. Нарочно го измъчваха, за да ги намрази. Не му дадоха ядене и след обед пак го погнаха най-жестоко и без милостно. Вълчан скачаше на задните си крака, хвърляше се натам-насам, зъбеше се, докато се проснеше на тревата премалял, с изплезен език. Два дни наблюдавахме кучешкото обучение и се чудехме на ума на Яневи — нямат ли други по-важни работи. Забавление ли беше това, или някаква цел!

Отидоха си и оставиха кучето на самообучение. То нямаше свобода да снове из целия двор. Синджирът го водеше по тела, душише го за шията, Вълчан се мъчеше да прегризе кожената кайшка. Тоя непреодолим, точно отмерен път го правеше зъл. Кучето ядеше с веригата, спеше с веригата, разхождаше се с веригата и като затворник се вбесяваше. Така го завариха, как се хвърля с лапите си като вълк, озъбва се и бялата козина на гърдите му настърхва, и цялото му същество се ежи, сякаш врагове се появяват напреде му. Отвързаха го, след като затвориха портата, за да не избяга. То ги оглеждаше недружен любно, вземаше храната недоверчиво. Ако го погалеха, дръпваше се презрително, бягаше от тях.

— Това куче става вълк! — казваше с надежда Янева.

— Ами че така трябва да бъде! Колкото по расте, толкова по да се увълчва. Мене ми трябва сигурен пазач, а не домошар. Куче в апартамент аз не признавам!

С всеки изминат ден кучето ставаше по-зло ѝ Яневи се радваха на своя успех. Привечер те го отвързваха и то сновеше лудо из двора, обхващаха го сякаш бесове, хвърляше се върху портата, натискаше с предните си лапи дръжката, мъчеше се да си отвори и да избяга от тази крепост. Но напразно! Дебнеше, спускаше се по невидими врагове и чак когато се умореше, се прибираше в колибата. Яnev следеше нощния му обход покрай къщата и се наслажддаваше на неуморното му дежурство. Той домъкна една войнишка тръба, надуваше я и кучето търчеше като лудо от край до край.

— Границар! — казаше той на жена си сутрин, преди да си тръгнат. — Имаме си граничар! Сега никой не може да при pari тук!

И от благодарност той му оставяше по цяла тенджера с варени кокали и го отвързваше, за да пази свободно къщата. Като нямаше нито врагове, нито крадци, дори жива човешка душа, Вълчан дебнеше птиците, котките, дори пеперудите го дразнеха и тракваше уста да ги налапа, или ги събaryaше с лапите си върху тревата. Веднъж ръзкъса една кокошка, която се беше промъкнала през тела. И дълго не можеше да изплюе нагълтаната перущина. От този ден ние, че и по-далечните съседи, затваряхме вече кокошките си, защото те не знаеха да се пазят, не се плашеха от кучета, а най-дружелюбно се навираха около копанята. Виж, от леките коли вече имаха страх. Само да чуеха бучене на мотор или свирка, веднага побягваха и се спасяваха. Но той Вълчан, който не лаеше, а лежеше с проточена муцуна, сякаш спи, ненадейно се хвърляше, когато допрат до него птици или животни.

Веднъж Яневи дойдоха с дъщерята, голямата, която имаше изпитна сесия като студентка. Светла си беше натъпкала чантата с книги и щеше да остане на вилата няколко дни сама, за да се готви спокойно. Тя първа излезе от колата, усмихната, с бяла шапка, засенила бледото ѝ лице и се втурна с искрящи очи към зелената порта. Очакваше да я посрещне Вълчан и да лавне от радост. Но когато влезе в двора, Вълчан го нямаше.

— Вълчане! — извика тя пискливо, като размахваше в другата си ръка кошничката с ядене, което лично тя му беше приготвила за през седмицата, да си го гощава и той да я охранява. Но кучето не се обади.

— Тука е, тука е! — извиkahme ние през оградата.

Момичето се залута из двора и подсвирна. Вълчан пак не се обади. Разтревожената за съдбата му млада стопанка изведнъж страшно изпищя и падна върху тревата. Видяхме как без да излезе, скрито в голямата трева, кучето се хвърли разярено върху нея и я захапа за прасеца. Добре, че беше валяло и тя си бе обула ботушки, за да не се изкаля и омокри като минава през некосената трева на голямата поляна по пътя за тях. Родителите ѝ се бавеха край колата на незастлания, нерегулиран път, стоварваха багажи и тревожно разглеждаха мотора, който бе отказал на два пъти да работи. Те не чуха писъка на момичето. Аз грабнах дърво, разкъртих тела и се метнах в двора. Вълчан, хищник, стреснато изръмжа и побегна. Вдигнах Светлана, цялата разтреперана, зъзнеща от страх, дадох ѝ водичка с канчето, което винаги стоеше на чешмата, и тя се посъвзе. Плачеше тихо и плахо оглеждаше крака си.

— Ботушките те спасиха, Светле! — успокоявах я аз.

Янева онемя и изтърва багажа, когато разбра какво беше станало. Дотича и Яnev и погна кучето с манивелата.

— Ще го убия тоя звяр! — крещеше той извън себе си, но Вълчан сякаш потъна в земята.

— Да не го беше наськвал и връзвал, нямаше да се увълчи! Нàти сега омраза! Малко е сред хората, та и кучето да ни хапе от омраза...

На момичето предложихме бучка захар, за да не би от страх, както народът казва, да ѝ се спука жлъчката. Майката събра разпилените книги, а кошничката с изляната манджа подритна. Въведе Светлана в къщи, като повтаряше ужасена:

— Какво ще стане сега, ами ако е побесняло! Ще трябва веднага инжекции против бяс!

— Не, не, не искам! — плачеше момичето. — Отидоха ми изпитите, с това ваше куче!

— Ще го застрелям! — гърмеше гласът на Яnev, който нахълта в къщи, видя дъщеря си още трепереща и излезе сякаш въоръжен. Но Вълчан го нямаше. Той спокойно беше излязъл през портата, която бяха забравили да затворят, и хванал гората да дебне други врагове и да утолява омразата си.

Веднъж, когато по новопрокараното шосе край Яневи минаваше камион с войници едно куче пролая силно и тревожно. Колата спря. Кучето, натъкмено като новобранец, настойчиво лаеше като към познато място, искаше да подскаже нещо. Я, Вълчан! — стъписаха се Яневи. Той скочи, завъртя се мило, близна ги по ръката и се сбогува.

— Очовечили са го, а ние се увълчихме покрай тия вили! — махна Яnev.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.